

P7_TA(2010)0049

Pikaajalise viisaga isikute liikumine *I**

Euroopa Parlamendi 9. märtsi 2010. aasta õigusloomega seotud resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 562/2006 seoses isikute liikumisega pikaajalise viisa alusel (KOM(2009)0091 – C6-0076/2009 – 2009/0028(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (KOM(2009)0091);
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2 ja artikli 62 lõike 2 punkti a ning lõiget 3, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C6-0076/2009);
 - võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (KOM(2009)0090);
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 67 ja artikli 63 esimese lõigu punkti 3a, mille alusel nõukogu konsulteeris selle ettepaneku üle Euroopa Parlamendiga (C6-0107/2009);
 - võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Lissaboni lepingu jõustumise mõju käimasolevatele institutsioonidevahelistele otsustamismenetlustele” (KOM(2009)0665);
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3, artikli 77 lõike 2 punkte b ja c ning artikli 79 lõike 2 punkti a;
 - võttes arvesse õiguskomisjoni arvamust esitatud õigusliku aluse kohta;
 - võttes arvesse nõukogu esindaja poolt 24. veebruari 2010. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4;
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 55 ja 37;
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ja õiguskomisjoni arvamust (A7-0015/2010),
1. võtab vastu alljärgneva esimese lugemise seisukoha;

2. on seisukohal, et menetlus 2009/0025(COD) on muutunud kehtetuks, kuna komisjoni ettepaneku KOM(2009)0090 sisu ning sellega seotud kaks raporti projekti integreeriti menetlusse 2009/0028(COD);
3. kiidab heaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisavalduse, mis on lisatud käesolevale resolutsioonile;
4. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatses seda oluliselt muuta või selle teise tekstiga asendada;
5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 9. märtsil 2010. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr .../2010, millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 562/2006 seoses isikute liikumisega pikaajalise viisa alusel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja c ning artikli 79 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹

¹ Euroopa Parlamendi 9. märtsi 2010. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) 14. juunil 1985 Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta sõlmitud Schengeni lepingu rakendamise konventsiooniga¹ (Schengeni konventsioon) on sätestatud eeskirjad pikaajalise viisa kohta, mis võimaldab selle omanikul sõita teiste liikmesriikide territooriumi kaudu viisa andnud liikmesriigi territooriumile. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määruses (EÜ) nr 562/2006 (millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad))² on sätestatud kolmandate riikide kodanike suhtes kehtivad sisenemise tingimused. Kolmandate riikide kodanikest siseriikliku pikaajalise viisa omanike vaba liikumise hõlbustamiseks liikmesriikide territooriumil, kes täielikult kohaldavad Schengeni *acquis*'d (Schengeni alal), tuleks võtta täiendavaid meetmeid.
- (2) Liikmesriigid peaksid pikaajalise viisa asendama elamisloaga piisavalt vara pärast seda, kui pikaajalise viisa alusel seaduslikult elav kolmanda riigi kodanik on sisenenud liikmesriigi territooriumile, et võimaldada neil viibimise ajal reisida teistesse liikmesriikidesse või oma päritoluriiki naastes läbida teiste liikmesriikide territooriumi. Aina enam liikmesriike aga ei asenda pikaajalisi viisasid elamislubadega või teevad seda märkimisväärse hilineumisega pärast kolmanda riigi kodaniku sisenemist nende territooriumile. Sellisel õiguslikul ja tegelikul olukorral on oluline negatiivne mõju pikaajalise viisa alusel liikmesriigis seaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike vabale liikumisele Schengeni alal.

¹ EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19.

² ELT L 105, 13.4.2006, lk 1.

- (3) Et lahendada probleemid, millega seisavad silmitsi pikaajalise viisa alusel riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud, tuleks käesoleva määrusega laiendada elamisloa ja Schengeni acquis'd täielikult kohaldavate liikmesriikide antud lühiajalise viisa vahelise võrdsuse põhimõtet pikaajalisele viisale. Selle tulemusena peaks pikaajalisel viisal olema viisaomanikule Schengeni alal vaba liikumise seisukohast sama mõju mis elamisloal.
- (4) Seetõttu tuleks liikmesriigi antud pikaajalist viisat omaval kolmanda riigi kodanikul lubada teistesse liikmesriikidesse reisida kolmeks kuuks kuuekuulise ajavahemiku jooksul samadel tingimustel kui elamisloa omanikul. Käesolev määrus ei mõjuta pikaajaliste viisade andmise tingimusi käsitlevaid eeskirju.
- (5) Kooskõlas liikmesriikide praeguse praktikaga kehtestatakse käesoleva määrusega liikmesriikide kohustus anda pikaajalisi viisasid ühtse viisavormi järgi, nagu on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 1683/95¹.
- (6) Elamisloa taotluse töötlemisel ilmneva hoiatusteate puhul Schengeni infosüsteemis sisalduvate andmetega tutvumist ja teiste liikmesriikidega konsulteerimist nõudvad eeskirjad peaksid kehtima ka pikaajaliste viisade taotluste töötlemise suhtes. Seega ei tohiks pikaajalise viisa omaniku vaba liikumine teistes liikmesriikides kujutada endast mingit täiendavat julgeolekuriski liikmesriikidele.

¹ EÜT L 164, 14.7.1995, lk 1.

- (7) Schengeni konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 562/2006 tuleks vastavalt muuta.
- (8) Käesoleva määruse eesmärk ei ole heidutada liikmesriike andmast elamislubasid ja määrus ei tohiks mõjutada liikmesriikide kohustust anda elamislubasid teatavatesse kategooriatesse kuuluvatele kolmandate riikide kodanikele, nagu on sätestatud teiste liidu õigusaktidega, eelkõige direktiiviga 2005/71/EÜ¹, direktiiviga 2004/114/EÜ², direktiiviga 2004/38/EÜ³, direktiiviga 2003/109/EÜ⁴ ja direktiiviga 2003/86/EÜ⁵.
- (9) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivile 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel⁶ tuleks kolmandate riikide kodanikelt, kes viibivad liikmesriigi territooriumil ebaseaduslikult ning kellele on mõnes muus liikmesriigis väljastatud kehtiv elamisluba või muu riigis viibimise õigust andev luba, näiteks pikaajaline viisa, nõuda viivitamata minekut kõnealuse liikmesriigi territooriumile.

¹ Nõukogu 12. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/71/EÜ kolmandate riikide kodanike teadusuuringute eesmärgil riiki lubamise erimenetluse kohta (ELT L 289, 3.11.2005, lk 15).

² Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/114/EÜ kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil (ELT L 375, 23.12.2004, lk 12).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77; parandatud versioon ELT L 229, 29.6.2004, lk 35).

⁴ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44.)

⁵ Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ, perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12).

⁶ ELT L 348, 24.12.2008, lk 98.

- (10) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt pikaajalise viisa alusel liikumisvabadust käsitlevate eeskirjade kehtestamist, ei suuda liikmesriigid selle ulatuse ja mõju tõttu piisaval määral saavutada ning seetõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (11) Käesolev määrus austab põhiõigusi ja järgib eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Määrust tuleks kohaldada kooskõlas liikmesriikide kohustustega seoses rahvusvahelise kaitse ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega.
- (12) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast Schengeni acquis' nende sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni acquis' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)¹ tähenduses, mis kuuluvad nimetatud lepingu teatavaid rakenduseeskirju käsitleva nõukogu 17. mai 1999. aasta otsuse 1999/437/EÜ **2** artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.

¹ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

² EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31.

- (13) Šveitsi puhul on käesolev määrus Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni acquis' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹ tähenduses osa nende Schengeni acquis' sätete edasiarendamisest, mis on seotud otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonnaga, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ² artikliga 3.
- (14) Liechtensteini puhul on käesolev määrus Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni acquis' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) tähenduses osa nende Schengeni acquis' sätete edasiarendamisest, mis on seotud otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonnaga, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes otsuse 2008/261/EÜ³ artikliga 3.

¹ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

² ELT L 53, 27.2.2008, lk 1.

³ ELT L 83, 26.3.2008, lk 3.

- (15) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli nr 22 artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsust käesoleva määruse kohta, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.
- (16) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu 29. mai 2000. aasta otsusele 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes¹. Seetõttu ei osale Ühendkuningriik selle vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (17) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsusele 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes². Seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

¹ EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43.

² EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20.

- (18) Küprose suhtes on käesolev määrus Schengeni acquis'1 põhinev või sellega muul viisil seotud akt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2 tähenduses.
- (19) Käesolev määrus on Schengeni acquis'1 põhinev või sellega muul viisil seotud akt 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Schengeni konventsiooni muudetakse järgmiselt:

1) Artikkel 18 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 18

1. Viisa kauemaks kui kolmekuuliseks viibimiseks („pikaajaline viisa”) on ühe liikmesriigi poolt kooskõlas tema siseriiklike õigusaktide või liidu õigusaktidega antav siseriiklik viisa. Selline viisa antakse välja ühtse viisavormi alusel vastavalt nõukogu määruses (EÜ) nr 1683/95* sätestatule, kusjuures päises täpsustatakse viisa liik tähega „D”. See täidetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri)** , VII lisa asjakohastele sätetele.
2. Pikaajalise viisa kehtivusaeg on maksimaalselt üks aasta. Kui liikmesriik on lubanud välismaalasel viibida riigis kauem kui üks aasta, tuleb pikaajaline viisa enne selle kehtivusaja lõppu asendada elamisloaga.

* EÜT L 164, 14.7.1995, lk 1.

** ELT L 243, 15.9.2009, lk 1.”

2) Artiklit 21 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Välismaalane võib ühe liikmesriigi antud kehtiva elamisloa ja kehtiva reisidokumendi alusel liikuda vabalt teiste liikmesriikide territooriumil kuni kolm kuud kuue kuu jooksul, kui ta vastab määruse (EÜ) nr 562/2006 (millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad))* artikli 5 lõike 1 punktides a, c ja e osutatud sissesõidunõuetele ning kõnealune liikmesriik ei ole kandnud teda siseriiklikku sissesõidukeeluregistrisse.

* ELT L 105, 13.4.2006, lk 1.”;

b) pärast lõiget 2 lisatakse järgmine lõige:

„2a. Lõikes 1 sätestatud vaba liikumise õigus kehtib vastavalt artiklis 18 sätestatule ka välismaalaste suhtes, kellel on liikmesriigi antud kehtiv pikaajaline viisa.”

3) Artiklit 25 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui liikmesriik menetleb elamisloa andmist välismaalasele, teostab ta süstemaatilise otsingu Schengeni infosüsteemis. Kui liikmesriik menetleb elamisloa andmist välismaalasele, kellele on kehtestatud sissesõidukeeld, siis konsulteerib ta kõigepealt keelu kehtestanud liikmesriigiga ja võtab arvesse tema huve; elamisluba antakse ainult kaalukatel põhjustel, eelkõige humanitaarsetel kaalutlustel või rahvusvaheliste kohustuste tõttu.

Kui elamisluba on antud, siis sissesõidukeelu kehtestanud liikmesriik tühistab keelu, kuid võib võtta asjaomase välismaalase siseriiklikku sissesõidukeeluregistrisse.”;

b) pärast lõiget 1 lisatakse järgmine lõige:

„1a. Enne sissesõidukeelu kehtestamist vastavalt artiklile 96 kontrollivad liikmesriigid siseriiklikke andmeid välja antud pikaajaliste viisade ja elamislubade kohta.”;

c) lisatakse järgmine lõige:

„3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse ka pikaajaliste viisade puhul.”

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 562/2006 artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

1. Lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) neil on kehtiv viisa, kui see on nõutav vastavalt nõukogu 15. märtsi 2001. aasta määrusele (EÜ) nr 539/2001 (milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud)*, välja arvatud juhul, kui neil on kehtiv elamisluba või kehtiv pikaajaline viisa.

* EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1.”

2. Lõike 4 punkt a asendatakse järgmisega:

- „a) kolmanda riigi kodanikul, kes ei täida kõiki lõikes 1 sätestatud tingimusi, kuid kellel on ühe liikmesriigi antud elamisluba, pikaajaline viisa või mitmekordne viisa või vajaduse korral elamisluba või pikaajaline viisa ja mitmekordne viisa, on lubatud elamisloa, pikaajalise viisa või mitmekordse viisa andnud liikmesriigi territooriumile jõudmiseks sõita läbi teiste liikmesriikide territooriumi, välja arvatud juhul, kui liikmesriik, kelle välispiiri ületamist ta taotleb, on kandnud ta oma sisenemiskeeluregistrisse ning keeluga kaasnevad juhised sisenemise või läbisõidu keelamiseks;”.

Artikkel 3

Käesolev määrus ei mõjuta liidu teiste õigusaktidega sätestatud liikmesriikide kohustust anda kolmandate riikide kodanikele elamisluba.

Artikkel 4

Komisjon ja liikmesriigid teavitavad asjaomaseid kolmandate riikide kodanikke üksikasjalikult ja täielikult käesolevast määrusest.

Artikkel 5

Komisjon esitab hiljemalt 5. aprilliks 2012. aastaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanek käesoleva määruse muutmiseks.

Artikkel 6

Käesolev määrus jõustub 5. aprillil 2010.

Käesolev määrus on kooskõlas aluslepingutega tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....,

Euroopa Parlamendi nimel
President

Nõukogu nimel
eesistuja